

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

กุหลาบ (Rose) เป็นไม้ตัดดอกที่มีการปลูกเพื่อการค้ากันอย่างแพร่หลายทั่วโลกมาเป็นเวลานานและมักจะมียอดขายสูงสุดในประเทศต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับไม้ดอกชนิดอื่น ๆ โดยกุหลาบจะแยกออกเป็น 7 ประเภทใหญ่คือ กุหลาบดอกเดี่ยว (Hybrid Teas) กุหลาบพวง (Floribundas) กุหลาบพวงดอกใหญ่ (Grandifloras) กุหลาบหนู (Miniature) กุหลาบเลื้อย (Climbers และ Rambler) กุหลาบประดับสวน (Garden Rose หรือ Garden Variety) และกุหลาบป่า (Wild Rose) โดยกุหลาบที่นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ตัดดอกมากที่สุดคือ กุหลาบดอกเดี่ยวและกุหลาบพวงใหญ่ (เศรษฐกิจ กานูจนกุล : 2550)

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกกุหลาบตัดดอกประมาณ 5,500 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี และกาญจนบุรี มีการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งปัจจุบันมีการประมาณว่ามีพื้นที่การผลิตถึง 3,000 ไร่ เนื่องจาก อำเภอพบพระ มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม พื้นที่ไม่สูงชัน และค่าจ้างแรงงานต่ำ (แรงงานต่างชาติ) การผลิตกุหลาบในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ การผลิตกุหลาบในเชิงปริมาณ และการผลิตกุหลาบเชิงคุณภาพ การผลิตกุหลาบเชิงปริมาณ หมายถึงการปลูกกุหลาบในพื้นที่ขนาดใหญ่ หรือปลูกในพื้นที่ราบ ซึ่งจะให้ผลผลิตมีปริมาณมาก แต่ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เช่น ดอกและก้านมีขนาดเล็ก มีตำหนิจากโรคและแมลง หรือการขนส่ง อายุการปักแจกันสั้น ทำให้กุหลาบตัดดอกประเภทนี้มีราคาต่ำ การผลิตชนิดนี้ต้องอาศัยการผลิตในปริมาณมากเพื่อให้เกษตรกรอยู่ได้ ส่วนการผลิตกุหลาบในเชิงคุณภาพ นิยมปลูกในเขตภาคเหนือ และบนที่สูง โดยปลูกกุหลาบภายใต้โรงเรือนพลาสติก ในพื้นที่จำกัด มีการจัดการการผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี ใช้แรงงานที่ชำนาญ ทำให้กุหลาบที่ได้มีคุณภาพดี และปักแจกันได้นาน ปัจจุบันกลุ่มตลาดของกุหลาบที่ปลูกในเชิงปริมาณซึ่งมีคุณภาพต่ำ (ตลาดล่าง) กำลังอยู่ในขั้นอิ่มตัว เกษตรกรขายได้ราคาต่ำมาก ส่วนตลาดของกุหลาบที่เน้นเชิงคุณภาพ (ตลาดบน) ผลผลิตในประเทศยังไม่เพียงพอ และขาดความต่อเนื่อง ทำให้ยังต้องนำเข้าดอกกุหลาบจากต่างประเทศ เช่น

แหล่งเพาะปลูกกุหลาบเชิงคุณภาพที่สำคัญแห่งหนึ่งคือ บ้านบวกเตี้ย ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางสายแม่ริม – สะเมิง กิโลเมตรที่ 23 มีพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน อากาศเย็นสบายตลอดปี ตั้งอยู่ไม่ไกลจากจุดชมวิวม่อนแจ่มมากนัก ประมาณ 7.5 กิโลเมตร เป็นที่อาศัยของชนเผ่าม้งประมาณ 130 ครัวเรือน โดยมากประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งมีทั้งสิ้น 118 ครัวเรือนที่มีการเพาะปลูกกุหลาบสายพันธุ์ต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำแนกตามพื้นที่ในการเพาะปลูก โดยรวมแล้วบ้านบวกเตี้ยมีพื้นที่ปลูกกุหลาบมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ละวันจะมีพ่อค้า แม่ค้ามารับซื้อดอกกุหลาบจากพี่น้องเกษตรกร บ้านบวกเตี้ย นับสิบราย วันละไม่น้อยกว่า 1,000 ดอกต่อราย แต่ละเดือนไม่น้อยกว่า 120,000 ดอก ดังนั้นบ้านบวกเตี้ย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นทำเลที่เหมาะสมทำเลหนึ่งสำหรับการลงทุนปลูกกุหลาบตัดดอกเชิงคุณภาพเพื่อการค้าเป็นอย่างมาก (นุถาวรวิจิตร 2557: สัมภาษณ์)

บ้านบวกเตี้ยอำเภอแมริม เชียงใหม่ มีเกษตรกรที่เพาะปลูกกุหลาบตัดดอกทั้งสิ้น 118 ครัวเรือน โดยสามารถจำแนกตามพื้นที่เพาะปลูกได้คือ ขนาดเล็ก หมายถึง พื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 1 ไร่ มีทั้งสิ้น 40 ครัวเรือน ขนาดกลาง หมายถึง พื้นที่เพาะปลูกระหว่าง 1 ไร่ แต่น้อยกว่า 2 ไร่ มีทั้งสิ้น 66 ครัวเรือน และขนาดใหญ่ หมายถึง พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไปมีทั้งสิ้น 12 ครัวเรือน ซึ่งจากปี 2555 การเพาะปลูกกุหลาบได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบขนาดเล็กและขนาดกลางมีความสนใจที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกให้เป็นผู้ปลูกรายใหญ่ (นุ ถาวรวิจิตร 2557: สัมภาษณ์)

2

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกุหลาบตัดดอกของเกษตรกร บ้านบวกเตี้ย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกุหลาบตัดดอกของเกษตรกร ที่บ้านบวกเตี้ย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำเอาข้อมูลไปใช้ตัดสินใจในการลงทุนปลูกกุหลาบตัดดอกในอนาคตสำหรับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

กุหลาบตัดดอก หมายถึง กุหลาบดอกเดี่ยวและกุหลาบพวงใหญ่ เป็นที่นิยมในการปลูกเพื่อตัดดอกจำหน่าย โดยปกติมัก ออกดอกเป็นดอกเดี่ยวมีขนาดโต กลีบดอกซ้อน พุ่มต้นตั้งตรงสูงประมาณ 1-2 เมตร

เกษตรกร(ผู้ประกอบการ)ผู้ปลูกกุหลาบ หมายถึงเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเพาะปลูกกุหลาบในเชิงคุณภาพเพื่อตัดดอกขาย ที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไป ในบ้านบวกเตี้ย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

บ้านบวกเตี้ย หมายถึง บ้านบวกเตี้ย หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ บนเส้นทางสายแมริม – สะเมิง กิโลเมตรที่ 23 เป็นพื้นที่ภูเขาสูงชัน อากาศเย็นสบายตลอดปี ตั้งอยู่ไม่ไกลจากจุดชมวิวม่อนแจ่ม ประมาณ 7.5 กิโลเมตร เป็นที่อาศัยของชนเผ่าม้ง ประมาณ 130 ครัวเรือน ประกอบอาชีพการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกกุหลาบสายพันธุ์ต่างๆ คุณภาพดีที่สุดในประเทศไทย พื้นที่ปลูกกุหลาบมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่